

Sallustius – Viața și opera

A trăit între 86 – 34 î.e.n. și s-a afirmat ca un important istoric latin. Asemenea lui Cicero, Sallustius (originar dintr-o familie de rang equestru din sabinul Amiternum) își începe cariera politică în calitate de homo novus, ca adversar al aristocrației senatoriale și adept al partidei popularilor. Admis în calitate de quaestor în Senat (55/54 î.e.n.) este exclus în anul 50 î.e.n. pentru motive politice.

Aliat taberei lui Caesar, căruia îi rămâne până la moarte un fidel partizan, participă la trecerea Rubiconului (49 î.e.n.), primește comanda unei legiuni în Illyricum, reintră în 48 în Senat, participă în calitate de praetor în 46 î.e.n. la campania din Africa, fiind recompensat cu guvernarea provinciei Africa Nova și unde strânge o imensă avere.

După asasinarea lui Caesar (15 martie 44 î.e.n.), se retrage din viața politică și se consacră în exclusivitate scrisului.

Până în acel moment Sallustius era autorul unor scrieri de mici dimensiuni: Sallustiana minora, a cărei paternitate i-a fost mult timp contestată, un atac coroziv la adresa lui Cicero (Invectiva în M. Tullium Ciceronem) și două scrisori din anii 50 și 46 adresate lui Caesar (Epistulae ad Caesarem), care cuprinde propuneri pentru îmbunătățirea situației social – politice a statului.

În perioada 44 – 34 î.e.n. scrie două monografii istorice, ambele păstrate integral – Conjuratio Catilinae (Conjurația lui Catilina) și Bellum Iugurthinum (Războiului împotriva lui Iugurtha) și o istorie contemporană în 5 cărți Historiae (Istorii) din care s-au păstrat numai o serie de fragmente, în continuarea lucrării lui Sisenna, narând evenimentele anilor 78 – 67 î.e.n.

Selecția și tratarea temelor fac din Sallustius primul istoric latin cu viziune personală încheată asupra evoluției istorice. Spirit pătrunzător, Sallustius caută explicația profundă a evenimentelor și interdependența ascunsă dintre acestea. Viziunea pesimistă asupra istoriei romane (al cărei declin îl situează după distrugerea Cartaginei din anul 146 î.e.n.) se accentuează în ultima operă, redactată după anul 39 î.e.n.

Valoarea literară a operei lui Sallustius

Valoarea științifică a operei lui Sallustius este completată de influența ei literară. Stilul sobru, concis, abrupt, dar dinamic, plin de arhaisme, opus celui ciceronian, recunoscându-și modelele în Thucidides și Cato cel Bătrân, a marcat profund proza latină inaugurând o nouă direcție, cu puternic ecou până în Evul Mediu. Titus Livius, Quintilian, Tacitus îl recunosc pe Sallustius ca un mare clasic.